Vlaanderen
is diervriendelijk

Huisdierwijzer gekko's

Gekkota

DEPARTEMENT
OMGEVING

vlaanderen.be/huisdierinfo

INHOUD

1 Overzicht 3
2 Natuurlijk gedrag en behoeften 4
3 Huisvesting en verzorging 6
3.1 Huisvesting 6
3.1.1 Gezelschap 7
3.1.2 Bodembedekking en inrichting 7
3.1.3 Temperatuur 7
3.1.4 Water en luchtvochtigheid 8
3.1.5 Warmtelamp, uv-lamp of full-spectrumlamp 8
3.1.6 Dagelijks lichtritme en seizoenen 9
3.1.7 Verrijking 9
3.2 Voeding 10
3.3 Verzorging 11
4 Gedrag en omgang met het dier 11
5 Gezondheid 12
5.1 Voortplanting en bijhorend gedrag 12
5.2 Meest voorkomende gezondheidsproblemen 12
6 Aankoop of adoptie 13
7 Kosten 15

1 OVERZICHT

Voer
Geef me als volwassen dier 2 à 3 maal per week verse, levende insecten. Afhankelijk van mijn soort eet ik ook een beetje zoet en zacht fruit.

Bodem of boom?
Afhankelijk van de soort leef ik in bomen of op de bodem. Pas de inrichting van mijn terrarium aan mijn natuurlijke behoeften aan.

Jager
Ik vind het leuk om mijn eten te zoeken en er op te jagen.

Vochtbehoefte
Ik drink niet veel, maar heb wel een kleine waterbak nodig en een schuilplek met vochtig zand en mos.

Beschutting
Overdag, bij gevaar of als het te warm is, trek ik me terug in een schuilplaats.

Gezelschap
Ik kan alleen zijn, maar kan ook in een koppel of als groep gehouden worden.

Dag- of nachtactief?
Afhankelijk van de soort ben ik overdag of vooral 's nachts actief.

2 NATUURLIJK GEDRAG EN BEHOEFTEN

Gekko's zijn reptielen die behoren tot de superfamilie van gekko's (*Gekkota*). Er zijn 1873 soorten gekend waarvan er in Vlaanderen 120 soorten als huisdier mogen worden gehouden (meer info: Positieve lijst reptielen). De verzorging van de populaire luipaardgekko (*Eublepharis macularius*), wimpergekko (*Correlophus ciliatus*) en madagaskardaggekko (*Phelsuma madagascariensis*) komen aan bod in een aparte huisdierwijzer, hier worden enkele andere soorten besproken.

Gekko's komen overal ter wereld voor in gebieden met een mediterraan of (sub)tropisch klimaat. Tijdens de zomermaanden heerst in deze gebieden overdag een temperatuur van 20 à 35 °C of hoger. Bij temperaturen boven 30 °C zoeken gekko's verkoeling in de beschutting van een hol. Zoals alle reptielen is de gekko koudbloedig en regelt hij zijn lichaamstemperatuur door actief de warmte of de koelte op te zoeken. De warmte versnelt het metabolisme en helpt zo bij processen in het lichaam zoals de vertering. Om de koudere periode tijdens de wintermaanden te overleven houdt de gekko een winterrust, een periode waarin hij weinig eet, weinig beweegt en veel rust.

Gekkosoorten zijn uiterlijk divers en de soorten verschillen in gedrag, maar ook in grootte, kleur en vorm. Sommige soorten leven vooral nabij de bodem en andere soorten zijn zeer goede klimmers. Sommige soorten hebben haarachtige structuren op de voetzolen die het klimmen op muren en glas vergemakkelijken, en andere soorten die voornamelijk op de bodem leven hebben in plaats daarvan klauwen. Ze hebben zich goed aangepast aan diverse leefgebieden en leven in natuurlijke omstandigheden en afhankelijk van de soort in bossen of woestijnachtig, rotsachtig gebied of grasland, maar ook nabij menselijke nederzettingen. De meeste soorten zijn vooral 's nachts en tijdens de schemeruren actief, sommige soorten zijn dagactief. Gekko's zijn hoofdzakelijk carnivoren die jagen op insecten en andere geleedpotigen. Doordat ze insecten, zoals kakkerlakken én spinnen eten, worden ze erg gewaardeerd in huis. Daarnaast zijn er sommige soorten die ook zoet en zacht fruit lusten.

De grote types hebben een lichaamslengte tot 40 cm, inclusief de staart. Sommige kleinere soorten hebben een lichaamslengte van maar 8 cm, de meeste soorten worden 20 tot 25 cm groot. Ze hebben kleine, gladde schubben en meestal een grijze, groene of bruine huidskleur waardoor ze nauwelijks opvallen en dus goed gecamoufleerd zijn voor hun belagers. Enkele (dagactieve) soorten hebben fellere kleuren. De meeste gekko's zijn eierleggend, en enkele soorten zijn eierlevendbarend. Afhankelijk van de soort en mits een goede verzorging en huisvesting kan een gekko 8 tot 25 jaar oud worden.

Indeling in het dierenrijk

Rijk	*Animalia* (Dieren)
Stam	*Chordata* (Chordadieren)
Klasse	*Reptilia* (Reptielen)
Orde	*Squamata* (Schubreptielen)
Onderorde	*Lacertilia* (Hagedissen)
Infraorde	*Gekkota* (Gekko's)

Enkele soorten gekko's die vaak gehouden worden in terraria

Soorten	Info	Terrariumomgeving
Tokay of tokeh gekko (*Gecko gecko*) 	• Nachtactief • Leeft in vegetatie • Goede klimmer • Eierleggend • Eet insecten, ongewervelden, larven • 25-30 cm, sommige varianten 35-40 cm groot	• Structuren om te klimmen • 65-85% luchtvochtigheid • Dag: 26 tot 29 °C met lokale hotspot 35 °C • Nacht: +20 °C
Bladstaartgekko (bv. *Uroplatus ebenaui*) 	• Nachtactief • Leeft in tropische bossen • Goede klimmer • Eierleggend • Zeer fragiel • Eet kleine insecten • 10 cm groot	• Structuren om te klimmen • 85-100% luchtvochtigheid • Dag: 20-24 °C • Nacht: 16-21 °C • Temperaturen van 27 °C en hoger zijn dodelijk!
Addergekko *(Hemidactylus imbricatus)* 	• Nachtactief • Woestijndier • Klimt weinig, maar kan tegen glas oplopen • Eierleggend • Eet kleine insecten, ongewervelden, larven • 8-10 cm groot	• Veel bodemoppervlakte en rotsen • 40% luchtvochtigheid • Dag: 25-30 °C • Nacht: 22-27 °C

3 HUISVESTING EN VERZORGING

3.1 HUISVESTING

Gekko's hou je in een **terrarium**. Afhankelijk van hun oorspronkelijke leefgebied, zoals woestijn of tropische bossen, hebben gekko's behoefte aan een bepaalde inrichting en klimaat. Bovendien zijn er gekko's die van nature in bomen leven en andere die zich vooral nabij of op de bodem ophouden. Voor gekko's die in natuurlijke omstandigheden in bomen leven wordt een hoog terrarium voorzien, en voor gekko's die op of nabij de bodem leven is een groot grondoppervlak beter. Het is daarom raadzaam om je vooraf te informeren over de specifieke huisvesting voor je gekozen dier.

Een goed sluitende overkapping voorkomt dat het dier via de terrariumwand of interieurelementen (sommige soorten) naar boven klimt en ontsnapt. Plaats het terrarium op een stevige ondergrond en op een rustige plaats. Trillingen kunnen voor stress zorgen. Voorzie een ondoorzichtige achterwand in het terrarium, dan voelt het dier zich beschut en veilig.

In of bij het terrarium moeten aanwezig zijn:

- per dier een zonneplaats op grote takken en/of rotsen met een warmtelamp erboven en een uv-lamp voor de dagactieve soorten of een full-spectrumlamp voor nachtactieve soorten
- per dier een koelere plek met (afhankelijk van de soort) rotsen en/of vegetatie
- per dier minstens twee schuilplaatsen: één op een warme en één op een koele plek
- voldoende loop-, klim en graafruimte, aangepast aan de behoefte van de gekkosoort
- een klein ondiep waterbad en of -schaal
- voor soorten die in natuurlijke omstandigheden in zeer vochtige condities leven een watervernevelaar en hygrometer
- een thermometer
- plantenspuit

3.1.1 Gezelschap

Gekko's kunnen goed alleen gehouden worden. Een koppel of groep is ook mogelijk, mits je voor elk dier een aparte schuilplek in de warme en koele zone van een groot terrarium voorziet. Hou slechts één mannelijk dier per terrarium. Meerdere mannelijke gekko's samenhouden gaat vrijwel nooit goed, maar ook vrouwelijke dieren kunnen territoriaal zijn. Een groot verblijf verkleint de kans op territoriale gevechten. Jonge dieren tolereren elkaar soms wel nog een aantal maanden. Grote dieren kunnen gemakkelijk kleinere soortgenoten verwonden. Zorg dat ieder dier een eigen schuil- en ligplek heeft en voldoende ruimte. Een dier dat zich overmatig terugtrekt en niet goed eet heeft mogelijk stress en moet in een ander terrarium worden gehuisvest. Sluit vooraf andere (medische) oorzaken uit en laat het dier nakijken door een dierenarts met ervaring met reptielen.

3.1.2 Bodembedekking en inrichting

De inrichting van het terrarium, dikte en aard van de bodembedekking verschillen naargelang het oorspronkelijke leefgebied van je gekko. Hou voor de inrichting van het terrarium rekening met het volgende:

- **Boomlevende gekko's** leven van nature in de vegetatie en zijn goede klimmers. Zorg dus met planten, kurk op de achterwand en klimtakken voor voldoende klim-en verstopmogelijkheden in de hoogte.
- **Bodemlevende gekko's** leven van nature nabij of op de bodem. Zorg dus voor voldoende grondoppervlak, kleine verhogingen en verstopmogelijkheden op of nabij de bodem. Gebruik hiervoor rotsen en stenen, boomstronken, twijgjes en gedroogde bladeren uit de dierenwinkel. Vanwege hun beperkte klimvermogen voorzie je lage "opstapmogelijkheden" om een iets hoger gelegen plek zoals op een rots te bereiken. Voorzie een extra hol of een beschutte kuil met licht vochtig graafmateriaal, zoals mos of kokosvezel, want daarin vindt het dier verkoeling.

Plaats zwaardere elementen zoals stenen en/of houtstronken altijd direct op de bodem van het terrarium, nooit op de bodembedekking. Zo voorkom je dat de stenen kantelen als het dier in de bodembedekking graaft, en belet je hierdoor dat het dier gewond raakt. Voorzie minimaal twee schuilplaatsen in de koele en warme zone van het terrarium, jonge dieren hebben een grotere behoefte aan veel schuilplekken. Met meerdere niveaus onder de warmtebron kan het dier zelf bepalen hoe dicht het bij de lamp zit.

Voor de **bodembedekking** van:

- **gekko's uit een (semi-)droog klimaat** (woestijn-, steppe- of savanne) is een laag gecomposteerde kokosvezel, orchideeënaarde of calciumzand eventueel gemengd met grove houtkrullen of schors geschikt.
- **gekko's uit een vochtig klimaat** is gecomposteerde kokosvezel, orchideeënaarde of turfstrooisel, grove houtschors en eventueel vochtig mos aangeraden.

De dieren durven weleens het substraat opeten als ze een prooi vangen, dus fijne bodembedekkers zoals fijn zand of houtschaafsel gebruik je beter niet. Hou de bodem droog en proper, want deze kan gaan schimmelen in een terrarium met hoge luchtvochtigheid. Wegens de dunne en flexibele huid van gekko's zijn bodembedekkers met scherpe randen zoals grind of schelpenzand niet geschikt. Vanwege de giftigheid zijn dennenboom- en cederhoutkrullen of krantenpapier eveneens niet aangeraden.

3.1.3 Temperatuur

Bekijk per soort wat de ideale dag- en nachttemperatuur is. Bij de **meeste soorten** moet **'s nachts** de temperatuur **boven 20 °**C blijven en **overdag** mag die voor de meeste soorten oplopen tot **25 à 27 °C** in de koude delen van het terrarium. Met een tijdklok kan je de temperatuur 's nachts aanpassen. Een thermometer in het terrarium is noodzakelijk, zodat je de minimum- en maximumtemperatuur goed kan opvolgen. Om oververhitting te voorkomen, plaats je het terrarium nooit in direct zonlicht. Sommige soorten zoals bijvoorbeeld de **bladstaartgekko's** (*Uroplatus spp.*) worden in koelere omstandigheden gehouden en voor deze soorten zijn zelfs temperaturen van **27 °C en meer potentieel dodelijk**. Raadpleeg dus de handelaar, liefhebber van de diersoort of ervaren fokker voor specifieke temperatuurvoorwaarden voor je gekozen gekkosoort!

3.1.4 Water en luchtvochtigheid

Bekijk per soort wat de ideale luchtvochtigheid is. Voor soorten die van nature in een **droge woestijnomgeving** leven, is de luchtvochtigheid vrij laag, nl. **40 tot 60%.** Een te droog terrarium kan echter het vervellen bemoeilijken. Andere soorten moeten gehouden worden in een hoge luchtvochtigheid van **70 à 90%,** dit zijn de soorten van oorsprong afkomstig uit gebieden met **tropische bossen en regenwoud**. Andere soorten kunnen gehouden worden in een terrarium met een luchtvochtigheid van 50-70%.

Door de bodembedekking te bevochtigen, de ventilatie te verminderen, vochthoudend mos op de bodem te leggen of het dier een vochtig hol te geven kan je de luchtvochtigheid in het terrarium verhogen en het vervellen vergemakkelijken. Afhankelijk van de soort bevochtig je het terrarium dagelijks, meerdere malen per dag, of meerdere malen per week met water uit een plantenspuit. Voor gekko's uit vochtige, tropische gebieden is de installatie van een watervernevelaar aangeraden. Een te hoge luchtvochtigheid kan schimmelinfecties in de hand werken. Met een hygrometer kan je de luchtvochtigheid controleren.

Voorzie een ondiepe waterschaal met drinkwater die permanent in de warme zone van het terrarium staat en voorzie eventueel een klein en ondiep waterbad waar het dier ook in kan baden, maar zorg ervoor dat het dier niet kan verdrinken en hij gemakkelijk uit het bad kan komen. Te weinig water in het terrarium kan voor uitdroging en constipatie zorgen, bovendien helpt baden het dier bij de vervelling. Ververs het water dagelijks.

3.1.5 Warmtelamp, uv-lamp of full-spectrumlamp

De meeste gekkosoorten zijn vooral actief tijdens de nacht en schemeruren. Daarom is een lichtbron met een lage dosis uv-licht (bv. van een full-spectrumlamp) optioneel, mits een volwaardig dieet met voedseldieren van goede kwaliteit en mineralen en vitaminen worden gegeven. Met name **uv-B-licht is belangrijk voor de aanmaak van vitamine D3 en voor hun calciumhuishouding**. Daarnaast zullen de planten in een tropisch regenwoudterrarium van boomlevende gekko's goed gedijen met enig uv-licht. Voor dagactieve soorten zoals bv. Madagascardaggekko's (*Phelsuma spp.)* is een uv-lamp (geen full-spectrumlamp) in het terrarium onmisbaar voor de gezondheid. Raadpleeg dus de handelaar voor specifieke uv-voorwaarden voor je gekozen gekkosoort!

Om te weten of er voldoende uv-licht is kan je een uv-spectrummeter gebruiken of de uv-lamp tijdig vervangen zoals is voorgeschreven in de bijsluiter. Glas en plastic houden uv-straling tegen. Terrariums met roosters laten wel uv-licht door van de lamp die erboven geplaatst wordt. Een rooster wordt ook gebruikt omdat het dier dan niet bij de lamp kan komen en zich niet kan verbranden.

Voorzie in het terrarium zeker een warmtelamp waaronder de gekko zich kan koesteren aan de warmte. De lamp moet, afhankelijk van het type lamp, van op 20 tot 30 cm rechtstreeks op de lokale zonneplaats van de dieren schijnen. De afstand is echter mede afhankelijk van het type lamp en de wattage, volg dus steeds de aanwijzingen uit de bijsluiter. Ideaal zijn er meerdere niveaus onder de lamp, zodat het dier dichter of verder van de lamp kan gaan zitten.

Belangrijkst is dat het dier zich niet rechtstreeks of onrechtstreeks kan verbranden: er moet absoluut vermeden worden dat de gekko tegen of rond een warmte element kan gaan liggen. Daarom worden lampen best in een afzonderlijk compartiment van het terrarium geplaatst, bijvoorbeeld door een rooster aan te brengen tussen leefruimte en lampgedeelte. Voorzie daarnaast veel schuilplekken waar de gekko beschutting kan vinden voor het licht. **Voorzie voor ieder dier een zonneplek en veel schuilplekken**.

Een warmtemat onder de terrariumbodem is optioneel, maar niet nodig als er een warmtelamp aanwezig is. In de natuur komt licht van bovenuit, niet vanuit de bodem tenzij van voorwerpen die warmte van het zonlicht vasthouden (bijvoorbeeld van donkere stenen, …). Ook moet bij gebruik van een warmtemat, het dier ook dan nog een koelere plek in het terrarium hebben om zich terug te trekken.

3.1.6 Dagelijks lichtritme en seizoenen

Bekijk per soort wat de ideale dag- en nachturen in de zomer én de winter zijn. Raadpleeg dus de handelaar voor de specifieke voorwaarden voor je gekozen gekkosoort. **De meeste gekko's hebben in de zomer elke dag 12 tot 14 uur daglicht en 12 tot 10 uur duisternis nodig, en in de winter elke dag 9 tot 10 uur daglicht en 14 tot 15 uur duisternis**. Met een tijdklok kan je het aantal lichturen per dag nauwkeurig regelen.

Sommige soorten gekko's (bv. Europese gekkosoorten) gaan in natuurlijke omstandigheden in winterrust wanneer de temperatuur in hun natuurlijk leefmilieu sterk daalt. Voor gezonde gekko's in gevangenschap en indien je wilt kweken is het aangeraden deze omstandigheden na te bootsen. Het is van belang dat de gekko's in optimale conditie verkeren alvorens ze in winterrust gaan. Niet fitte dieren worden beter in een apart terrarium gehouden. Tijdens de winterrust (8 weken) zal het dier vertragen en minder eten. De temperatuur en lichturen moet geleidelijk verminderen, een delicaat proces waarvoor je vooraf beter ten rade gaat bij kenners van de diersoort, een dierenarts met kennis van reptielen of de handelaar waarvan je de dieren hebt gekocht.

3.1.7 Verrijking

Door nieuwe prikkels te geven stimuleer je het dier en doorbreek je zijn dagelijkse routine. Verrijking[1] kan bijvoorbeeld bestaan uit het variëren in klimmogelijkheden of schuilmogelijkheden. Maak slim gebruik van de beschikbare ruimte om het terrarium complexer te maken. Voorzie bijvoorbeeld beklimbare en toegankelijke plekken op verschillende hoogtes, herschik de rotspartijen of voorzie tijdelijk vochtig mos of gedroogde bladeren uit de dierenwinkel in een schuilplaats voor bodemlevende soorten. Planten zijn een ideale afwisseling voor in de bomen levende, tropische gekkosoorten. Planten die goed te gebruiken zijn in een terrarium zijn:

- Planten van het geslacht *Philodendron*
- Planten van de *Bromelia*-familie
- Planten van het geslacht *Ficus*
- Orchideeën
- Planten van het geslacht *Aglaonema* zoals *Aglaonema roebelenii*
- *Epipremnum aureum*

-Als het dier een goed verblijf heeft, zal het zich beter ontwikkelen en actiever zijn. Verdiep je in de kenmerken van zijn natuurlijke omgeving om nog meer tegemoet te komen aan de behoeften en interesses van je dier. Let goed op wat het dier prettig vindt, want ieder dier is uniek. Het is een goed teken als het onderzoekend en nieuwsgierig is. Kijk dagelijks naar het dier om zijn gedrag en behoeftes te leren kennen. Een passief dier dat weinig gebruik maakt van de ruimte, is mogelijk ziek of geeft aan dat de omgeving niet goed voldoet of te koud is. Naar manieren zoeken om het leven van je dier te verrijken is leuk, zowel voor mens als dier!

[1] Via voedsel of kunstmatige voorwerpen, inrichting van het verblijf, geuren of interactie met soortgenoten of andere diersoorten nieuwe en positieve prikkels aan het dier aanbieden om de kwaliteit van het leven van in gevangenschap gehouden dieren, te verbeteren.

3.2 VOEDING

De meeste gekko's eten hoofdzakelijk of uitsluitend **insecten** of andere **geleedpotigen** en/of **larven** en **wormen**. Bekijk de voedingsgewoonten van jouw gekozen gekkosoort, raadpleeg hiervoor de handelaar, ervaren liefhebber of een dierenarts die ervaring heeft met reptielen. Probeer het dier zo gevarieerd mogelijk te voeren met (afhankelijk van de soort) krekels en kleine sprinkhanen, maar ook wasmotlarven, meelwormen, pissebedden, huis- en fruitvliegen, en spinnen. In de dierenwinkel zijn verschillende maten van insecten te koop, van zeer klein tot groot. Het is belangrijk dat je de juiste maat kiest in functie van de grootte van je gekko. Een vuistregel is dat de insecten niet groter mogen zijn dan de breedte van de kop van je gekko. **Sommige soorten lusten ook fruit**. Voer deze dieren bijkomend met zeer kleine stukken zoet en zacht fruit zoals van banaan, vijg of perzik.

Het dieet moet gevarieerd zijn en minstens 6% calcium en een uitgebalanceerde mengeling van vitaminen bevatten. Strooi daarom **extra vitamine- en mineralenpoeder** over de insecten. **Jonge dieren voer je dagelijks** kleine insecten. Voer **volwassen mannelijke dieren en vrouwelijke niet reproducerende dieren twee tot driemaal per week** enkele insecten. Reproducerende vrouwelijke gekko's voeder je elke dag. Bepoeder de insecten en wormen om de voederbeurt overvloedig met calciumpoeder en een maal per week met het vitaminepoeder. Je kunt voedseldieren vooraf ook vitamine- en mineralenrijk voeder geven (gut loading) voordat je ze aanbiedt. Voer nachtactieve dieren bij voorkeur 's avonds en dagactieve gekko's bij voorkeur 's ochtends. Om bijtwonden van insecten te voorkomen, verwijder je kort na het voeren de overlevende insecten of voorzie je voedsel voor de insecten. Vliegende insecten worden erg gewaardeerd en kunnen dienen als voedselverrijking.

Gekko's slaan vet op in hun staart. Hoe dikker de staart, des te beter de conditie is van het dier. Hun botten mogen niet uitsteken en de dieren moeten voldoende actief zijn. Pas de voeding aan bij te dikke dieren. Wasmotten en meelwormen zijn iets vetter voer en voer je met mate om vervetting te voorkomen. Krekels, spinnen en sprinkhanen geven minder risico op vervetting en mogen daarom altijd gegeven worden.

Wat voer je een gekko?

Altijd	Met mate voeren	Niet voeren
Volwassen gekko 2 à 3 x per week: 100% insecten: krekels, sprinkhanen, motten, vliegen…	Vette insecten en wormen: meelwormen, wasmotlarven...	Zeevruchten of vis
Jongen en reproducerende vrouwelijke gekko's dagelijks krekels, sprinkhanen, motten, vliegen…	Vitamine en mineralenpoeder	Groenten
Sommige soorten 2 à 3 x per week: 95% insecten/ 5% zacht en zoet fruit (banaan, vijg, perzik …)		Fruit (voor soorten die enkel insecten eten)

3.3 VERZORGING

Dagelijks

- Verwijder de uitwerpselen
- Verwijder dode insecten en overlevende insecten of voorzie voedsel voor de levende insecten
- Geef vers voer, dagelijks of enkele keren per week volgens de leeftijd en conditie van het dier
- Ververs het water
- Bekijk of de gekko er gezond uitziet en zich normaal gedraagt
- Controleer de temperatuur, de luchtvochtigheid en de werking van de full spectrum/uv-lamp en warmtelamp, eventueel van de watervernevelaar en hygrometer

Minstens één keer per week

- Reinig indien nodig de schuilplekken, takken en rotsen met een vochtige hete doek
- Gooi de vuile bodembedekking weg en strooi waar nodig nieuwe bodembedekking
- Bevochtig het terrarium met water uit de plantenspuit (dagelijks, meerdere keren per week, afhankelijk van de soort)

Een paar maal per jaar

- Reinig het terrarium volledig
- Plaats het dier hiervoor in een tijdelijk onderkomen
- Verwijder alle attributen en de bodembedekking
- Reinig en ontsmet het terrarium en de attributen grondig met een oplossing van koud water en 10% javel (100 ml/1 liter water). Spoel goed na met zuiver water om javelresten te verwijderen. Laat alles goed drogen en voeg nieuw substraat toe

4 GEDRAG EN OMGANG MET HET DIER

Gekko's zijn geen knuffeldieren en sommige individuen blijven onrustig bij het hanteren. Jonge dieren zijn in het algemeen nerveuzer en meer defensief dan volwassen dieren. Een dier dat nerveus of angstig is, of zich bedreigd voelt, kan klikkende en sissende geluiden maken of zich groot maken. Sommige gekko's kunnen echter wel wennen aan hun verzorger en nemen insecten aan uit de hand of van een pincet. Sommige soorten zoals bv. de tokeh gekko (*Gecko gecko*) hebben een defensievere aard en stevige beet en zijn daarom mogelijk minder geschikt voor de beginnende gekkohouder. Daarnaast hebben andere soorten zoals bv. bladstaartgekko's (*Uroplatus spp*.) een fragiele lichaamsbouw en worden ze daarom beter zo min mogelijk gehanteerd.

Tik niet op het glas, sla niet met deuren of pak het dier niet onverwachts op en raak het niet onverwachts aan, zo voorkom je onnodige stress. Door stress kunnen gekko's hun staart afstoten. Dit kan ook voorkomen als ze aan de staart worden vastgenomen. De staart groeit terug aan, maar heeft een ander uiterlijk en uiteraard geeft dit stress voor het dier en wordt dit beter voorkomen. Neem het dier rustig op en ondersteun het dier helemaal met een hand en gebruik de andere hand om ontsnapping te voorkomen of bied je vlakke hand aan zodat het (tamme) dier er op eigen tempo kan opkruipen.

Gebruik beter een bak om een fragiel dier over te zetten. Laat het dier erin kruipen of schuif het voorzichtig onder het dier. Voorkom dat het dier uit de bak springt door de bak met je hand of deksel af te schermen. De meeste gekkosoorten zijn ’s nachts actief en rusten overdag in een schuilplaats. Respecteer het bioritme van de gekko en gun ze overdag rust.

Gekko’s kunnen drager zijn van salmonella. Mensen met een zwakke immuniteit vermijden daarom best het contact met deze reptielen. Voor de gezondheid van mens en dier is een goede hygiëne in het terrarium belangrijk, en moet je na het hanteren altijd je handen wassen.

5 GEZONDHEID

5.1 VOORTPLANTING EN BIJHOREND GEDRAG

Alvorens te gaan kweken, is het belangrijk na te gaan of je verantwoordelijke kopers hebt voor de jongen.

De geslachtsbepaling bij gekko’s is vrij moeilijk, kenners van reptielen kunnen vanaf 6 maanden de geslachtsverschillen zien. Mannelijke gekko’s hebben een de verdikking aan weerszijden van de cloaca, waar de hemipenissen zitten. Wacht voor het kweken met een vrouwelijke gekko tot ze volledig is volgroeid en in goede conditie is, om problemen bij het leggen van de eieren te voorkomen. De meeste soorten zijn eierleggend, en enkele soorten zijn eierlevendbarend of ovovivipaar. Dit betekent dat de eieren in een vliesachtig omhulsel in de buik worden uitgebroed. Tijdens de geboorte breek het vlies en worden de jongen levend geboren.

Als je wilt kweken met je gekko’s dan is het noodzakelijk dat je vooraf informatie inwint over je gekozen gekkosoort, want afhankelijk van de soort verschilt de geslachtsrijpheid, duur van de dracht enzoverder.

Jonge dieren kunnen individueel of in groep worden grootgebracht. Ze worden gehouden in een plastic box met keukenpapier. Plaats de box in een terrarium en hou ze in dezelfde condities (temperatuur en luchtvochtigheid) als de ouderdieren. Eens ze goed zelfstandig eten kunnen ze los in een terrarium worden geplaatst. Jonge dieren vervellen regelmatig tijdens hun groei, vochtig mos in het verblijf of het dagelijks besproeien met water uit de plantenspuit voorkomt uitdroging en kan helpen bij het vervellen. Opgroeiende dieren hebben energierijk voedsel nodig en moeten dagelijks worden gevoederd.

5.2 MEEST VOORKOMENDE GEZONDHEIDSPROBLEMEN

Zoek een dierenarts die ervaring heeft met reptielen voor je een dier koopt. Gezonde gekko’s:

- staan sterk op hun poten,
- hebben een goed gevulde buik en staart,
- heldere ogen,
- propere neus en
- een egale huid/schubben met heldere kleur.

Afwijkingen in gedrag, uitwerpselen, ademhaling of verkleuringen kunnen wijzen op ziektes. Contacteer bij twijfel altijd een dierenarts.

De meest voorkomende gezondheidsproblemen bij gekko's zijn:

- **Metabolic Bone Disease (MBD)**
  Symptomen: vertraagde groei, vergroeiingen, zwakke botten en verdikte gewrichten, vaak aan het kaakgewricht, verlamming, incontinentie[2] of constipatie[3].
  MBD komt voor bij zowel dieren in de groei als bij volwassen dieren. Bij dieren in de groei wordt het ook wel rachitis genoemd. Het ontstaat door een tekort aan uv-B-straling, die nodig is voor een goede opname van calcium. Calciumrijke voeding en optioneel goede uv-B-lampen (afhankelijk van de gekkosoort) zijn noodzakelijk om de aandoening te voorkomen. Voor dagactieve gekko's is een uv-lamp in het terrarium absoluut noodzakelijk.
- **Inwendige parasieten** bv. wormen, flagellaten, coccidia, cryptosporidium
  Symptomen: lusteloosheid, verminderde eetlust veranderingen in de ontlasting, die soms donkerder of bloederig kan zijn.
  De symptomen zijn niet altijd duidelijk en beperken zich vaak tot algehele lusteloosheid en conditievermindering. Laat halfjaarlijks een mestonderzoek uitvoeren en steeds bij twijfel. Raadpleeg je dierenarts voor geschikte anti-parasitaire middelen.
- **Uitwendige parasieten** bv. bloedzuigende mijten en schimmels
  Symptomen: jeuk, irritatie en soms verkleuring van de huid.
  Bekijk goed de tenen en oogranden. Contacteer steeds je dierenarts voor een correcte diagnose en behandeling.
- **Onvolledig vervellen**
  Symptomen: vervellingen zijn onvolledig of duren lang, vaak constrictie van de huid aan de tenen, nagels, oogleden en bek.
  Een lauwwarm waterbad kan uitkomst bieden, dit weekt de oude huid los. Trek nooit zelf de vervellingsresten los en raadpleeg indien nodig een dierenarts voor het diagnosticeren van een onderliggende oorzaak zoals vitamine A-tekort, parasieten, slechte voeding, te droge lucht...
- **Constipatie**
  Symptomen: weinig of geen mest, weinig eetlust, lusteloos.
  Verkeerde voeding, een te koude omgeving of te weinig vochtopname kunnen constipatie veroorzaken. Een lauwwarm waterbad kan de spijsvertering weer op gang te brengen.
- **Afwijkend gedrag**
  Symptomen: stereotiep gedrag, vluchtgedrag zoals wegrennen of duwen en krabben aan de glazen wanden, veel bewegen of juist extreem weinig bewegen, apathie. Mogelijk wordt het dier door hormonale veranderingen in het paarseizoen overactief. In andere gevallen heeft het dier last van stress. Stress kost energie en hierdoor zoekt het dier mogelijk langduriger de warmte op. Laat medische oorzaken uitsluiten door je dierenarts. Verbeter de omgeving en voorkom stress.

6 AANKOOP OF ADOPTIE

Gekko's zijn reptielen die je in een terrarium houdt. Kennis van de behoeften van het dier en technische kennis van terraria zijn belangrijk. Sommige gekkosoorten zijn niet overdreven stressgevoelig en hebben een rustig temperament en zijn daarom goede gekkosoorten om mee te beginnen. Andere soorten zijn temperamentvoller, moeten zeer voorzichtig tot niet gehanteerd worden of hebben een terrarium nodig met veel toebehoren zoals bv. een watervernevelaar, hygrometer en planten. De meeste soorten zijn vooral 's nachts actief en rusten overdag in schuilplaatsen. Bedenk waarom je een gekko als huisdier wilt en of het dier aan je verwachtingen kan voldoen.

[2] Incontinentie is de mest en urine laten lopen, het niet meer op kunnen houden of controleren van het mesten.
[3] Constipatie is het verstopt zitten van de darmen en het niet kunnen mesten.

De volgende vragen helpen je over de aankoop van een gekko na te denken:

- Gekko's kunnen, afhankelijk van de soort, wel 8 tot 25 jaar oud worden, kan je er gedurende deze hele periode voor zorgen?
- Begrijp je dat het geen knuffeldier is en gekko's niet wensen te worden aangeraakt?
- Heb je de ruimte voor het terrarium met, afhankelijk van de soort, veel toebehoren?
- Begrijp je dat je ze dagelijks moet verzorgen en meerdere keren per week moet voeren met levende insecten (soms ook zacht fruit) en wekelijks schoonmaakwerk hebt?
- Is er een winkel in de buurt waar je de voederdieren kan aankopen, of ben je bereid deze zelf te kweken?
- Heb je de tijd om het voer voor te bereiden met vitamine- en mineralenpoeder?
- Is er iemand die de gekko's kan verzorgen als je op vakantie gaat?
- Heb je ongeveer 52 euro per maand per dier over voor de voeding en verzorging?

Een gekko koop je bij een kweker, een dierenwinkel of een gespecialiseerd opvangcentrum. Ga bij meerdere kwekers kijken voor je een gekko koopt. Zo kan je direct zien wat er allemaal komt kijken bij het houden van het dier. Kies een verkoper bij wie de dieren er gezond uitzien, het terrarium en water proper zijn, er voldoende schuilplekken en zonneplekken zijn en de dieren voldoende ruimte hebben. Als je bij een handelszaak koopt, dan is de consumentenwetgeving van toepassing en heb je een wettelijke garantie op de gezondheid van de dieren.

Vergewis je ervan een gekko-soort te kopen die je in Vlaanderen als huisdier mag houden. Er zijn namelijk 1873 soorten gekko's gekend waarvan er in Vlaanderen 120 soorten als huisdier mogen worden gehouden (meer info: Positieve lijst reptielen).

Wees kritisch en durf vragen te stellen. Als koper ben je verantwoordelijk voor een goede keuze. Koop enkel een dier dat mag worden verhandeld en/als huisdier zonder vergunning in Vlaanderen mag worden gehouden.
Koop geen zwakke of zieke dieren, want zo hou je foutieve handel in stand. Kijk goed of de dieren geen verwondingen of vervormingen hebben. Als je verwaarloosde dieren opmerkt, dan kan je dit melden bij Dierenwelzijn Vlaanderen via het Meldpunt verwaarloosde of mishandelde dieren.

Voordat je de gekko mee naar huis neemt, moet het terrarium in orde zijn, zodat het warm is en klaar voor de komst van het dier. Een tropisch regenwoudterrarium moet je zeker een maand voor de aanschaf van de gekko's opstarten. Op deze manier zullen de planten gedijen in het terrarium en zal de omgeving stabiel zijn.

Voorkom agressie bij het introduceren van een nieuw dier in een bestaande groep door de kennismaking geleidelijk en correct te laten verlopen of door enkel een groep dieren uit hetzelfde nest (enkel vrouwelijke dieren) te kopen. Na de aankoop moeten de dieren een aantal dagen wennen aan de nieuwe situatie. Geef ze die rust, want dit is een stresserende periode. Na een tijdje kan je meer toenadering zoeken.

7 KOSTEN

De aankoopprijs van een gekko varieert van 10 tot 250 euro voor een volwassen kweekdier of speciale soorten.

De aankoop van een terrarium en het meeste toebehoren is een eenmalige investering. Richtprijzen vind je hier.

Maandelijks kost een gekko je ongeveer 52 euro voor levend voer en eventueel fruit, voedingssupplementen, bodembedekking, elektriciteit en water. Full spectrumlampen of uv-lampen moeten tijdig vervangen worden. Als het dier ziek wordt of je wil kweken, kunnen de kosten hoog oplopen.

Wat kost een gekko jaarlijks?

Jaarlijkse kosten	Bedrag
Bodembedekker	60
Afhankelijk van de soort: uv-lamp (noodzakelijk voor dagdieren) of full-spectrumlamp (optioneel voor nachtdieren)	60
Warmtelampen	30
Voerkosten	200
Elektriciteit en water	280
Totaal	**630 euro**

Postadres
Koning Albert II-laan 15 bus 548
1210 Brussel
vlaanderen.be/dierenwelzijn